

המקהלה הקאמרית של טבעון

בניצוח יעל וגנר-אביטל

מגישה

"כשמקהלה פוגשת אופרה"

21:00 בשעה	20.05.11	שישי	איילון	קשת איילון
12:00 בשעה	11.06.11	שבת	חיפה	כנסיית סנט ג'ון
20:00 בשעה	08.07.11	שישי	שער העמקים	שער העמקים

סולנים: סופרן – ליאור סלווה (*) / מריה יופה (**)
טנור – נמרוד גרינבוים
בס – משה סנדרוביץ

נגינה:

פסנתר – עירית שומן (*) / תזמורת הפסטיבלים הירושלמית (**)

תוכנית הקונצרט:

1	Leoncavallo	Pagliacci	Bell chorus	
2	Bizet	Carmen	Habanera	
3	Donizetti	L'elisir d'amore	Una Furtiva Lagrima	Aria
4	Mozart	Idomeneo	Voyagers' chorus	
5	Donizetti	Lucia di Lammermoor	Chorus of the wedding guests	
6	Purcell	Dido and Aeneas	Dido's lament and chorus	
7	Beethoven	Fidelio	Prisoners' chorus	
8	Mussorgsky	Boris Godunov	Coronation scene	
9	Verdi	La forza del destino	Rataplan	
10	Verdi	Nabucco	Chorus of the Hebrew slaves	
11	Gershwin (*)	Porgy And Bess	Bess You Is My Woman	Duet
11	Bellini (**)	Norma	Norma's aria "Casta Diva"	Aria
12	Verdi	La Traviata	Brindisi	
13	Verdi	La Traviata	Noi siamo zingarelle Di Madridi noi siam Matadori	
14	Puccini (*)	La Boheme	Valzer Di Muzetta	Aria
14	Gounod (**)	Faust	Marguerite's aria des bijoux	Aria
15	Mascagni	Cavalleria Rusticana	Easter hymn	

(*) בקשת איילון ובשער העמקים
(**) בחיפה

Leoncavallo - Pagliacci - Bell chorus

"הליצנים" של ליאונקאבלו היא אופרה ב-2 מערכות, שהועלתה לראשונה במילאנו ב-1892 בניצוחו של וירטואוז צעיר – ארתור טוסקניני. המקום: כפר בחבל קלבריה, איטליה. הזמן: אמצע המחצית השנייה של המאה ה-19.

מקור ההשראה לעלילה היה רצח שהתרחש במחוז קלבריה בשנות ילדותו של המלחין (ליאונקאבלו שכתב גם את הליברית) כאשר שחקן קנאי הרג את אשתו בשעת (או אחרי) הצגת מחזה. האופרה "ליצנים" הינה בין המובילות באסכולת ה"ואריזמו" (אמיתיות) שקמה באותה תקופה. אשר העדיפה להציג סיפורים אמיתיים מחיי היום יום של פשוטי העם, על פני סיפורים הסטוריים מפוארים של מלכים ובני אצולה. העלילה הדרמטית זרמה כמיקשה אחת בצבעים מוסיקליים עשירים וחדשניים. אופרת הדגל באסכולת ה"ואריזמו" הינה "אבירות כפרית" של מאסקני (ראה בהמשך – פירוט). שתי האופרות הנ"ל מועלות בדרך כלל יחדיו בשל היותן קצרות יחסית.

להקת שחקנים נודדת מגיעה אל הכפר על מנת להציג קומדיה. חייהם האמיתיים הבאים לידי ביטוי במערכה הראשונה, דומים להפליא למחזה (קומדיה דל ארטה) אותו הם עומדים להציג במערכה השנייה. אולם הנקם והקנאה הבלתי נשלטים גורמים למציאות לחדור לתוך ההצגה וההצגה מסתיימת בטרגדיה במקום בסוף טוב. וכך – טרגדיה בחיי השחקנים עצמם.

קטע האופרה bell Chorus הוא מתוך המערכה הראשונה: בכפר האווירה חגיגית. זהו יום ה-15 באוגוסט, חג עליית מריה השמימיה. נכנסים (אנחנו) קבוצות וזוגות שלובי זרוע של איכרים ואיכרות, מברכים במאור פנים איש את רעהו ושרים (תרגום ברוח הדברים): **[...דין דון מצללים פעמוני הערב, נערים ונערות נלך זוגות זוגות אל בית התפילה. שימו לב כי האם משגיחה. הזקנים מתבוננים באוהבים האמיצים, דין דון" ...]**

Bizet - Carmen – Habanera

"כרמן" של ביזה היא אופרה בארבע מערכות של ביזה. האופרה מספרת את סיפורה של כרמן, צוענייה יפהפייה חמת מזג, ששברה את לבם של מחזרים רבים. היא מחזרת אחרי קורפורל (רב"ט) דון ז'וזה מחיל המשמר ומשכנעת אותו להישאר עמה בלילה אחרי שעת השיבה לבסיס. שבו בקסמה הוא עורק ומצטרף לקבוצת המבריחים שכרמן שייכת אליה. לאחר שכרמן בטוחה בהשפעתה עליו, היא מתנערת ממנו לטובת לוחם השוורים אסקמיו. חלקים מסוימים מהאופרה מוכרים מאוד כיצירות בפני עצמם וביניהם הפרלוד - שיר הטוראדור והאריה - ההבנרה.

קטע האופרה Habanera מתוך המערכה הראשונה:

כיכר יפה בסביליה ובה בית חרושת לסיגריות, קסרקטין וגשר. מוראלס והחיילים עומדים על משמרתם, משועממים מאוד. מיכאלה מופיעה. היא מחפשת את ז'וזה, ארוסה, אבל החיילים החצופים, המעוניינים בחברתה, נטפלים אליה והיא נמלטת. ז'וזה מתקרב עם המשמרת החדשה וחבורת נערי רחוב מחקים את צעדתם. עובדות בית החרושת יוצאות מן הבניין להפסקה וחבריהן מקבלים את פניהן. **[...כרמן מופיעה וכל הגברים פונים אליה בשאלה מתי תאהב אותם. היא עונה כי היא אוהבת את האיש שאינו אוהב אותה, ב"הבנרה" המפורסמת ...]**

Donizetti - L'elisir d'amore - Una Furtiva Lagrima

"שיקוי האהבה" (באיטלקית: L'elisir d'amore) היא אופרה בופה (אופרה קומית איטלקית) בשתי מערכות מאת גאטנו דוניצטי. דוניצטי חיבר את המוזיקה, והליברטו נכתב על ידי פליצה רומאני. שיקוי האהבה מוגדרת בפרטיטורה כאופרה מסוגה melodramma giocoso. הצגת הבכורה נערכה ב-12 במאי 1832, ב-Teatro della Cannobiana שבמילאנו.

האופרה המשעשעת והקלילה של דוניצטי, ממקמת את העלילה מהמאה ה-19 אי שם בעמק, בין פרדסים, גורן וערימות חיטה זהובות. סיפור מלא חן ונוגע ללב שבמרכזו שני אוהבים - רוכל שלטן, שיקוי אהבה וירושה אבודה לצד חמניות מרקדות, צנחנים בשדות ואהבה הפורחת בגורן. בסוף, כמובן, האהבה מנצחת.

[... האריה המפורסמת ביותר באופרה זו היא "Una Furtiva Lagrima" (דמעה אחת חטופה) של נמורינו, בתמונה השנייה של המערכה השנייה ...]

Mozart - Idomeneo - Voyagers' chorus

"אידומינאו" של מוצרט היא אופרה בשלוש מערכות. האופרה מתרחשת בסביבות שנת 1200 באי כרתים, לאחר המלחמה עם טרויה. אידומנאוס (המכונה כאן אידומנאו) מלך כרתים, בדרכו חזרה עטור ניצחון מהמלחמה בטרויה, נתקל בסופה אימתנית המאיימת להחריב את הצי שלו ואף יש שמועות על מותו. בתמורה למעבר בטוח הוא נודר לנפטון כי יקריב את האדם הראשון שיראה על החוף.

הים נרגע, אך הראשון שהוא רואה הוא בנו אידמנטה. אידמנטה, שבעת היעדרות אביו, התאהב בנסיכה הטרויאנית השבויה איליה בת פריאם, אותה הציל מסערה בעת הגיעה לכרתים, לא מבין מדוע אביו מיואש ומתנכר אליו. אביו מנסה להתחמק משבועתו לנפטון ומצווה על אידמנטה ללוות את הנסיכה היוונית הגולה אלקטרה, המאוהבת באידמנטה, חזרה לארגוס שם היא תוכל לזכות מחדש בכתר. אידמנטה מצהיר על אהבתו בפני איליה אך זו עדיין נקרעת בין אהבתה אליו לבין נאמנותה לטרויה.

[...אלקטרה המתכוננת להפלגה ואנשי כרתים מברכים את הים השקט Placido e il mar andiamo' הים נרגע,

הכול מביטח, יהיה לנו עתיד טוב, בוא נצא מייד! ...] אך אז קמה סערה ומפלצת ים נוראית ששלח נפטון מגיחה ומתחילה להחריב את כרתים. אידמנטה נפרד מאיליה לפני מלחמתו במפלצת ואז היא מתוודה על אהבתה אליו. הכהן הגדול של נפטון דורש מאידומנאו לגלות את מי הוא אמור להקריב והוא מגלה שזה בנו. כולם מזדעזעים. אז נודע שאידמנטה הרג את המפלצת ולאחר מכן נודע לו על הנדר של אביו. הוא מוכן להקריב עצמו למען אנשי כרתים. נעשות הכנות לטקס הפולחן ואיליה מציעה את עצמה כקורבן תחתיו אך אז נפטון עצמו מודיע שיסתפק בכך שאידומנאו יותר על כיתרו ומסור את הממלכה לאידמנטה ואיליה ואכן כך קורה ואילו אלקטרה מבכה את מר גורלה.

Donizetti - Lucia di Lammermoor - Chorus of the wedding guests

דרמה אפלה עם אריית שיגעון מדהימה. אחיה של לוצ'יה מכריח אותה במרמה להינשא לגבר שהיא אינה אוהבת. לוצ'יה נעדרת בליט ברירה אך רוצחת את בעלה בליל הכלולות ומתאבדת לאחר מכן.

"לוצ'יה די למרמור" היא "אופרה טראגית" בשלוש מערכות מאת גאטנו דוניצטי. Salvatore Cammarano כתב את הליברית בשפה האיטלקית בהתבסס באופן רופף על רומן היסטורי של סר וולטר סקוט – "הכלה של למרמור" הופעת הבכורה התקיימה ב-26 ספטמבר 1835 בתיאטרון San Carlo בנאפולי. נוסח צרפתי מתוקן הוצג לראשונה ב-6 אוגוסט 1839 בתיאטרון הרנסאנס בפריז.

לאחר שתי מערכות המגוללות את נפתולי אהבתם של לוצ'יה ואדגרדו בעוד שאחיה אנריקו חותר בתחבולות וכזבים לגרום לכל אחד מבני הזוג להאמין שמשנהו בוגד בו ואינו מכבד את הנדרים ואת הטבעות שהחליפו ביניהם. כל זאת כדי לשכנעם להפרד ולגרום ללוצ'יה שתעשה כרצונם ותתחתן עם ארתורו. הנסיבות גורמות ללוצ'יה לנהוג כמי שדעתה השתבשה עליה ולאחיה לנסות להסביר לחתן המיועד שרק מות אימה הוא הגורם לכך. במערכה השלישית, לאחר שאנריקו אף מועיד את האהוב אדגרדו לדו קרב מאוחר יותר - מתקיים משתה הכלולות באולם הנשפים של טירת למרמור והסוף הטרגי קרב.

[... האורחים שרים את שיר המשתה "immenso giubilo" המרמז על הסערה הרוחשת בעומק העלילה - בביצוע הערב...]

חגיגת הנישואין נקטעת והאורחים שומעים כי לוצ'יה השתגעה והרגה את החתן שלה. לוצ'יה נכנסת. באריה "Il Dolce suono" היא מדמיינת להיות נשואה בקרוב באושר לאדגרדו. אנריקו נכנס ובהתחלה מאיים על לוצ'יה אך מתרכך כאשר הוא מבין את מצבה. לוצ'יה מתמוטטת. בבית הקברות אדגרדו מחליט להרוג את עצמו על חרבו של אנריקו. כי הוא שמע כי לוצ'יה גוססת. ולאחר מכן כששמע שהיא מתה, אדגרדו דוקר את עצמו בפגיון, בתקווה להתאחד עם לוצ'יה בגן עדן.

Purcell - Dido and Aeneas - Dido's lament and chorus

"דידו ואניאס" של פרסל היא אופרה בשלוש מערכות. האופרה מבוססת על סיפור מתוך הספר הרביעי של אנאידה מאת המשורר ורגיליוס, על מלכת קרתגו האגדית דיידו והנסיך הטרויאני אניאס, שהגיע לקרתגו כניצול, כשספינתו טובעת לחופי קרתגו. אניאס ודידו מתאהבים. הכול חוזים גורל מאושר הן לקרתגו והן לטרויה, אלא שכוחות הרוע מתערבים ומטעים את אניאס להאמין, שצו גורל מחייב אותו לעזוב את קרתגו תוך זמן קצר כדי לייסד את רומא. למען אהבתם הוא מוכן להפר את הצו ולהישאר עם דיידו, את היא חוששת מזעם האלים ואינה מוכנה לכך. היא משלחת אותו מעל פניה וכיוון שאינה יכולה לחיות בלעדיו, מייחלת למוות.

[... הקטע המושר הינו סיום האופרה לאחר עזיבתו של אניאס לרומא. בארמון המלכה בקרתגו, מבקשת דיידו מאחותה בלינדה, לזכור אותה לאחר מותה, המקהלה מצטרפת לאחר האריה...]

Beethoven - Fidelio - Prisoners' chorus

"פידליו" של בטהובן היא אופרה בשתי מערכות. היחידה של בטהובן, משנת 1805, "תקופת האמצע" של המלחין. הליברית תורגמה לגרמנית על ידי Joseph Sonnleithner מן הצרפתית של Jean-Nicolas Bouilly. העלילה מתאימה לנושאים שעניינו את בטהובן בתקופה: הקרבה אישית, גבורה, ולבסוף ניצחון, כל זה על רקע המאבק לחירות ולצדק. שנתיים לפני פתיחת המערכה הראשונה, האציל פלורסטן חשף או ניסה לחשוף שחיתויות ואלו פשעים של אציל אחר בשם פיזארו. כנקמה, פיזארו השליך את פלורסטן בסתר לכלא שהוא מושלו, ומנסה להורגו בהרעבה. אשתו הנאמנה של פלורסטן, לאונורה, מתחפשת לגבר בשם פידליו, ומצליחה להתקבל לעבודה כאחד העובדים של הכלאי הראשי, רוקו. כך היא מצליחה לבסוף להציל את בעלה. בביקורו של שר המלך, דון פרננדו, מתברר הכל. האסירים משוחררים ופיזארו נכלא בכלאו שלו.

בקטע המושר רוקו נענה לבקשת פידליו [... האסירים יוצאים ממחשכי הכלא אל החצר, שם ייהנו לזמן מה מהאור ומהחום של השמש, ומקהלת האסירים משמיעה את התפילה: "חירות! התשובי עכשיו? הם שרים על שמחה, אך המוזיקה המעודנת מזכירה שזוהי שמחה זעומה מאד, שכן המציאות העגומה שבה הם נתונים אינה עומדת להשתנות....]

בטהובן התקשה לכתוב פתיחה תואמת לאופרה ולבסוף כתב ארבעה פתיחות שונות. לדעת רוב המומחים, הפתיחה לאונורה III היא הגדולה והמרשימה מבין כולן, אך לא משמשת כפתיחה המקובלת. גוסטב מהלר התחיל לראשונה את המנהג שגם כיום נוהגים אותו, והוא לנגן פתיחה זו (III) בין הסצנה הראשונה והשנייה של המערכה השנייה.

Mussorgsky - Coronation scene - Boris Godunov

"בוריס גודונוב" היא אופרה על-פי פואמה מאת אלכסנדר סרגייביץ' פושקין המתרחשת בין ה-20.2.1598 וה-13.4.1605 ומתארת את אחד מהפרקים הקודרים בהיסטוריה הרוסית.

מותו של הצאר פיודור איונוביץ' קטע את שושלת ריויקוביץ'. בוריס גודונוב מסרב לפניית הבויארים, להיות הצאר הבא של רוסיה. שוטרים מזרזים את ההמון שלפני מנזר נובודביצ' כדי שיריעו וישבחו את בוריס, על-מנת שישתכנע ולבסוף זה מצליח!
[... טקס ההכתרה של הצאר החדש, מתנהל בחגיגות בכיכר הקתדרלות במוסקבה. שויסקי מורה להמון ולבויארים להלל את הצאר החדש. את בוריס מלווה תחושה מבשרת רעות, ובמחשבותיו הוא פונה אל הצאר המנוח פיודור איונוביץ' ...]

הנזיר פימן כותב את דברי ימי רוסיה. הנזיר המתלמד גריגורי לומד ממנו על הרצח של הצארביץ' דמיטרי, בנו הצעיר של איוון האיום, שבוצע לפי הוראותיו של גודונוב באוגליץ'. כאשר גריגורי מגלה שהוא בן גילו של הנרצח, הוא מזדעזע ונשבע שינקום את דמו. הוא מחליט להתחזות ליורש העצר המת ועוזב את מוסקבה כדי לכנס כוחות בליטא, שיעזרו לו להדיח את בוריס מכיסאו. הוא נרדף אך מצליח להתחמק. שויסקי מספר לבוריס על המתחזה ומשחזר לבקשתו את האירועים באוגליץ'. בעקבות כך רוחו של הצארביץ' דמיטרי מתחילה לרדוף את בוריס. השמועות על הגעתו של המתחזה ועל נפילתו הקרבה של בוריס מתפשטות במוסקבה. גרגורי המתחזה מגיע למוסקבה בחשאי במטרה לפגוש את בוריס ולהזכיר לו את הרצח של דמיטרי.

בפגישה של מועצת הבויארים בקרמלין, הם תובעים לתפוס ולהוציא להורג את המתחזה. שויסקי מספר לבויארים על מחלתו של הצאר. הצאר נכנס לאולם כשהוא רדוף על ידי רוחו של דמיטרי. לאחר שנגרע שויסקי מזמן למקום את פימן הנזיר שמספר לנוכחים על נס שקרה לרועה עיוור, אשר מאור עיניו שב אליו לאחר שהתפלל על קבר הצארביץ' דמיטרי. אזכור הנרצח מחזיר את הצאר להתקף נוסף של הזיות, והוא מת כשהוא מצווה את השלטון לבנו פיודור.

Verdi - La forza del destino - Rataplan

"כוחו של גורל" (איטלקית La forza del destino) היא אופרה בארבע מערכות מאת המלחין ג'וזפה רודי, ללברית באיטלקית מאת פרנצ'סקו מריה פיאבה המבוססת על הדרמה Don Álvaro, o La fuerza del sino מאת אנחל דה סאבדרה (1835), וסצנה מתוך המחזה וולנטיין של פרידריך שילר. הצגת הבכורה שהתקיימה ברוסיה ב-10 בנובמבר 1862, בתיאטרון מריינסקי בסנט פטרבורג.

זמרים רבים מהאסכולה האיטלקית חשו כי קללת הגורל רובצת על האופרה. בשנת 1960 בהופעה של האופרה במטרופוליטן אופרה (עם רנאטה טבאלדי בתפקיד לאונורה), נפל הבריטון לאונרד וורן, מיד משסיים לשיר "המוות, דבר עצום", ומת מאירוע מוחי. גם הזמר לוצ'אנו פבארטי נמנע מלשיר את התפקיד באופרה.

דון אלוארו ולאונורה מאוהבים אך אביה המרקוז של לאונורה אינו מסכים בגלל מוצאו הנחות. אלוארו אינו רוצה בריב עם אביה של אהובתו, אלא רק לברוח איתה ולהתחתן. כאן מתערב הגורל וכדור שנפלט מנשקו הורג את האב שלפני מותו מקלל את בתו לאונורה. דון קרלו, אחיה של לאונורה, מחליט לנקום באלוארו ולאונורה. בעוד השניים נסים על נפשם ומחפשים מסתור מפני קרלו האח הזועם, מתחיל האחרון במסע הנקם. בתעוועי הגורל, הוא מתחבר עם דון אלוארו מבלי שיהיה מודע כמובן לזהותו והשניים הופכים לאחים בדם, עת אלוארו מציל את קרלו ממריבה קטלנית.

הקטע המושר - Rataplan **[... מוגש בתזמור מבריק שבו המקהלה משמיעה תפקיד מלהיב של תוף המצעדים (RATAPLAN) בעוד שהסולנית – פרצזיולה, שרה על תפארת הניצחון במלחמה ...]**

כאשר קרלו מגלה את זהותו האמיתית של אלוארו, הוא שוכח את החברות שנשבע לה ובסופו של דבר בדו קרב האחרון בין השניים, הוא זה שנפצע וגוסס. כאשר לאונורה ניגשת לטפל באחיה הגוסס, הוא רוצח אותה, וכך מובילים תעוועי הגורל למותם של האב המרקוז ושני ילדיו.

Verdi - Nabucco - Chorus of the Hebrew slaves

"נבוקו" (קיצור של נבוקודנוסור, עברית: נבוכדנצר) הינה אופרה בארבע מערכות מאת המלחין ג'וזפה רודי, ללברית של טמיסטוקלה סולרה, המבוססת על סיפור תנ"כי ומחזה מאת אניס בורז'ואה ופרנסיס קורנו. זו האופרה השלישית שחיבר רודי, וזו שפרסמה אותו ויצרה לו מוניטין כמלחין אופרות. הופעת הבכורה התקיימה ב-9 במרץ 1842 בתיאטרון לה סקאלה במילנו,

הקטע המושר - "שירת העבדים העברים" (Va, pensiero), המבוצע על ידי המקהלה במערכה השלישית, הוא אחד מקטעי המקהלה המפורסמים ביותר באופרה. **[... הרעיון העומד מאחורי הקטע הוא פרק תהילים קל"ז "על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון". המוזיקה מקטע זה מופיעה בפתיחה של האופרה בווריאציות שונות. היהודים עורגים למולדתם, וזכריה שוב פונה אל העם ואומר להם לשים מבטחם באלוהים שישמיד את בבל ...]**

Gershwin - Porgy And Bess - Bess You Is My Woman

"פורגי ובס" היא היצירה המוסיקלית האמיתית ביותר שנכתבה אודות המיעוט השחור בארצות הברית, שפרצה דרך עבור זמרים שחורים מאחר ויוצרה הכתיבו תנאי ובו יכבבו בה זמרים שחורים בלבד. "פורגי ובס" היא גם ציון דרך מוסיקלי: זוהי האופרה הראשונה שתיארה את חיי השחורים באמריקה. היא מתרחשת בסמטת השפמנון בצ'רלסטון שבדרום קרוליינה. סיפור העלילה מתאר רומן בלתי אפשרי בין פורגי הנכה החביב ובס, אישה שהכול מנדים אותה בשל קשריה עם סוחרים סמים ועבריינים. ככל שהוא אוהב אותה, פורגי העני אינו יכול לספק לה את מה שהיא רוצה יותר מכל. בסוף האופרה עוזבת בס את השכונה לניו יורק עם ספורטין לייף, סוחר סמים החושק בגופה. האופרה משובצת בנכסי צאן הברזל הידועים: "עת קיץ", "יש לי הרבה לא כלום", "זה לא בדיוק כך", "אני אוהבת אותך פורגי" ועוד.

Bellini - Norma - Norma's aria "Casta Diva"

"נורמה" היא אופרה בשתי מערכות מאת וינצ'נצו בליני ללברית של פליצ'ה רומאני על פי מחזה מאת אלכסנדר דומא. נחשבת לאחת האופרות המוצלחות בסוגת הבל קנטו. הועלתה לראשונה בלה סקאלה ב-26 בדצמבר 1831.

האופרה מתרחשת במאה הראשונה לפני הספירה בגאליה הנמצאת תחת הכיבוש הרומי. נורמה היא כוהנת דרואידית וככזו מוטל עליה איסור חמור להתייחד עם גבר. אולם לא רק שהיא מתאהבת גבר אלא עוד בקצין מהצבא הכובש בשם פוליאונה ויולדת לו בבת שני ילדים. **[... כבר באריה הראשונה והמפורסמת CASTA DIVA תפילה של הכוהנת לאלת הירח, בליני זורע את הרמזים הגורמים לנו להבין את הדילמה הנוראה בה נמצאת נורמה המאוהבת בבת לאויב עמה. לכן נורמה מנסה להרגיע את בני עמה הזועקים לקרב, כל זאת כדי להגן על האוהבה פוליאונה. סיטואציה דרמטית זו הועצמה מאוחר יותר על ידי ורדי באופרה אידיה ...]**

אך נורמה חשה כי פוליאונה כבר לא אוהב אותה יותר, מבלי לדעת שהסיבה לכך היא כי הוא התאהב בחברתה הטובה אדלג'יזה, גם היא אחת מהכוהנות הדרואידיות. וכך שתי הכוהנות החברות חוטאות באותו חטא. כאשר אדלג'יזה מתוודה בפני נורמה ולומדת על האהבה האסורה של נורמה, היא מוכנה לוותר על אהבתה לפוליאונה. אך נורמה מחליטה כי היא חייבת להתוודות על החטא הנורא שחטאה, למרות שהיא יודעת כי העונש הוא מוות על המוקד. היא מפקידה בידי אדלג'יזה ואביה אורובזו את שני ילדיה, מכנסת את כל בני עמה, מתוודה על מעשיה וצועדת בגאון לעבר המוקד כאשר ברגע האחרון אהבתו של פוליאונה אל נורמה מתגברת והוא מצטרף אליה ויחדיו הם עולים בלהבות.

Verdi - La Traviata

"הגברת עם הקמליות" היה הרומן הראשון של אלכסנדר דיומא הבן, ולאחר שזכה להצלחה, עיבד אותו דיומא למחזה בן 5 מערכות. **מקהלת טבעון הופיעה באופרה זו בשנה שעברה במספר הופעות קונצרנטיות למנויים של תזמורת הסימפונית חיפה תחת שרביטו של המנהל המוסיקלי של התזמורת נועם שריף.**

בקונצרט מושמעים שלשה קטעים מתוך האופרה:

Brindisi (כוסית היין), Noi siamo zingarelle (הצועניות), Di Madridi noi siam Matadori (המטאדורים)

העלילה מציגה את ויולטה וואלרי, קורטיזנה המארגנת מסיבה בביתה בפריז. הרזן גסטון שמאחר למסיבה, מביא איתו חבר, בן אצולה בשם אלפרדו ז'רמון, שמעריך את ויולטה בבת זמן רב. הברון דופל ממתין ללוות את ויולטה לרחבת הריקודים אך היא מעדיפה את אלפרדו על פניו. הברון בכעסו מסרב להרים כוסית לכבוד ויולטה. אלפרדו מרים את הכוס. הקטע המושר – (Brindisi)

[.אלפרדו, ויולטה והנוכחים - המקהלה והסולנים - שרים את האריה הידועה Libiamo ne'lieti calici Brindisi]

אלפרדו מביע את אהבתו אל ויולטה שדוחה את אהבתו, אך מציעה לו ידידות ומעניקה לו קמליה, ואומרת לו שיחזור כשהקמליה תכמוש. לאחר שהאורחים עוזבים היא שוקלת את האפשרות לבלות את חייה עם אוהבה. בתחילה היא דוחה את הרעיון שכן אינה מוכנה לוותר על החופש שלה, אך אז יש מעבר חד לסצנה בה מתברר כי כבר 3 חודשים שויולטה ואלפרדו מתגוררים יחד באהבה בבית כפר ליד פאריס. כאשר נודע לאלפרדו שויולטה מכרה את כל רכושה כדי לממן את חייהם המשותפים הוא ממנה לפאריס כדי להשיג כסף. בהיעדרו, אביו ג'ורג'ו מגיע לפגוש את ויולטה ומבהיר לה שהמשך יחסיה איתו יהרסו את עתידו של אלפרדו ואת משפחתו ועלול לגרום לביטול אירוסיה של אחותו. למרות אהבתה הגדולה מחליטה ויולטה לוותר על אלפרדו. היא מבטיחה לג'ורג'ו לעזוב, חומקת מאלפרדו רגע לפני שהוא חוזר ונוסעת לנשף בפאריס אליו הוזמנה. ומודיעה לו שהחליטה לחזור לחייה הקודמים. ג'ורג'ו האב מנחם את אלפרדו השבור אך האחרון מוצא את ההזמנה לנשף ונוסע להתעמת עם ויולטה.

האורחים מגיעים לנשף, הנשים מחופשות לצועניות והגברים למטאדורים.

[... כאן מושמעים שני פרקי המקהלה המפורסמים:

Noi siamo zingarelle (הצועניות) **שיר הצוענייה החינני ושובה הלב בביצוע בנות המקהלה,**

Di Madridi noi siam Matadori **שיר המטאדורים המלהיב והסוער בביצוע הגברים ...]**

ויולטה מגיעה בלוויית הברון דופאל. אלפרדו מנסה את מזלו בשולחן ההימורים, ומזלו משחק לו. הברון מהמר כנגד אלפרדו, אך מפסיד לו סכומי כסף גדולים. כאשר הנוכחים עוזבים לחדר האוכל ויולטה מפצירה באלפרדו לעזוב לאלתר, הוא מסכים לעזוב רק איתה. ויולטה, המנועה לספר כי התחייבה לאביו, אומרת רק כי היא מחויבת לאדם אחר. אלפרדו החושד כי מדובר בברון, שואל אם היא אוהבת את הברון, היא משקרת ואומרת כן. בזעמו הוא משפיל את ויולטה לפני האורחים בספרו כי הוא חי עימה כמה חודשים על חשבונה ללא ידיעתו וכי הוא לא מעוניין בכספה ומשליך את הכסף אותו הרוויח לעברה. ויולטה העצובה והמיואשת מתעלפת, וברון דופאל, המלווה של ויולטה קורא את אלפרדו לדו-קרב. ג'ורג'ו בדיוק נכנס ועד למחזה המביש. מצבה של ויולטה מתדרדר והיא שוכבת על ערש דווי. הרופא אומר כי לא נותר לה זמן רב לחיות. בידיה מכתב מג'ורג'ו המספר לה כי סיפר לאלפרדו, שיצא את פאריס, את האמת. הוא כותב לה כי קיימה את הבטחתה וכי אלפרדו בדרכו אליה. אלפרדו מגיע והם מתחבקים בלהט. אלפרדו מציע כי יעזבו את פאריס, אך כבר מאוחר מידי. ג'ורג'ו מבקש את סליחתה והיא מתה בזרועות אלפרדו אוהבה.

Puccini - La Boheme - Valzer Di Muzetta

"לה בוהם" היא אופרה בארבע מערכות מאת ג'אקומו פוצ'יני לליברית מאת ג'וזפה ג'אקוזה ולואיג'י איליקה, המבוססת על ספרו של אנרי מירז'ה "תמונות מחיי הבוהמה". הופעת הבכורה של "לה בוהם" התקיימה ב-1 בפברואר 1896 ב"תיאטר רג'ו" בטורינו, תחת שרביטו של המנצח ארתורו טוסקניני.

אופרה זו, מתקופת היצירה האמצעית של פוצ'יני (תקופה שהניבה גם את "טוסקה" ואת "מאדאם באטרפליי"), נכתבה ברוח זרם הוורזיזמו ואכן אינה עוסקת במאבקים הרואיים של אבירים ושאר בני אצולה, כי אם ב"דרמות הקטנות של האנשים הפשוטים". דווקא כן מתגלה גדולתו של פוצ'יני כמלחין אופרות, שהצליח ליצור מוזיקה מרגשת לסיפור שאין בו דרמות סוערות של ממש.

האופרה "לה בוהם" מספרת את סיפורם של ארבעה אמנים צעירים ודלפונים, רודולפו הסופר, מרצ'לו הצייר, שונאר המוזיקאי וקולין הפילוסוף, החיים יחדיו בעליית גג רעועה בפריז. מימי, שכנתם הצעירה והחולה בשחפת, מתאהבת ברודולפו, אך בחורף הקר נפרדת ממנו כדי למצוא בית חם יותר לגור בו, אבל שבה אליו באביב כדי למות בזרועותיו. במקביל לסיפור האהבה הזה פורחת לה אהבה סוערת וקולנית בהרבה בין מרצ'לו לבין מוזטה, שאינה מסוגלת לשכוח את מרצ'לו גם כאשר היא בוחרת לה לעתים מאהבים עשירים יותר כדי לחדש את המבחר של מלתחת הבגדים שלה.

Gounod – Faust - Marguerite's aria des bijoux

"פאוסט" היא אופרה מפורסמת ב-3 מערכות שכתב גונו, המבוססת על ספרו המפורסם של גתה, על הפילוסוף הזקן פאוסט, המוכר את נשמתו לשטן מפייסטופלס כדי לחזור לימי נעוריו וכדי להתאהב שנית.

פאוסט, מדען מהולל בעבר וזקן מר-נפש ומדוכא בהווה, קורא לכוחות האופל ומבקש לעצמו לא עושר וכוח אלא נעורים ונשים יפות. מפייסטו מסכים לשרת את פאוסט עלי אדמות בתנאי שפאוסט ישרת את מפייסטו בשאול. פאוסט מהסס אך בתיווכה של מכשפה ומראת קסמים הוא משתכנע והופך לצעיר ולחולה אהבה. פאוסט מבחין במרגריטה (גרטכן) בעת שהיא מחפשת את אחיה ולנטין, קרוב משפחתה האחרון שנותר בחיים, המתכוון לצאת עם החיילים למלחמה. פאוסט מתאהב בה ומבקש ממפייסטו להביא אותה אליו.

מפייסטו מניח תיבת תכשיטים בפתח ביתה ליד פרחי מחזרה סיבל. **[...מרגריטה חוזרת הביתה, שרה את 'ארית התכשיטים' – היא שרה על מלך שהיה נאמן לאהובתו עד מותו, אך מחשבותיה נתונות בעצם לזר הנאה ולתכשיטים המרהיבים שבקופסה...]** מרגריטה מראה את התכשיטים לשכנתה מרתה. מפייסטו משקר למרתה כי בעלה שנעלם מת, והיא מיד מתחילה לעגוב עליו בעוד מרגריטה ופאוסט מתוודעים.

פאוסט נוטש את מרגריטה כשהיא נושאת את ילדו ורק סיבל, מחזרה הקודם, נשאר נאמן לה ונשבע לנקום. ולנטין חוזר עם החיילים כמנצחים וגם פאוסט חוזר מהמלחמה מלא רגשות אשם. ולנטין רוצה לנקום בפאוסט בדו-קרב אך ברגע שמופיעה מרגריטה ולנטין מקלל אותה לפני הקהל ונופל מת. מרגריטה מנסה להתפלל, אך קולו של מפייסטופלס מענה אותה ומזכיר לה את אובדן תומתה. המקהלה שרה את "יום הדין" ושדים בלתי נראים מטרידים אותה כשהשטן מכריז על נשמתה האבודה.

מפייסטו מנסה לשעשע את פאוסט בחינגת ליל ולפורגיס אך האחרון רואה חזיון של מרגריטה עם דם על צווארה ומבקש להגיע אליה מיד. מסתבר שהיא בכלא לאחר שאיבדה את שפיות דעתה ורצחה את תינוקה. היא שמחה על הגעת פאוסט אך דעתה אינה צלולה. מפייסטו מנסה להאיץ בהם לברוח אך היא נבהלת ומתפללת למלאכי האל ומבקשת גאולה. "ארורה" צועק מפייסטופלס, אך המקהלה השמימית עונה: "ניצלה", כאשר נשמתה של מרגריט עולה השמימה.

Mascagni - Cavalleria Rusticana - Easter hymn

"אבירות כפרית" מאת מסקאני היא אופרה במערכה אחת שהועלתה לראשונה ברומא ב-1890 וזכתה להצלחה מסחררת, העומדת בעינה עד היום הזה. היא נחשבת לאבן הפינה של זרם הוורזיזמו (דרמות אמיתיות על פשוטי העם) ומועלת כמעט תמיד יחד עם לרוב לצד אופרות קצרות אחרות כגון "ליצנים" מאת רוג'רו ליאונקוואלו, אחת מאופרות הטריטיקו מאת פוצ'יני, או אף האופרה "ז'נטו" מאת מסקאני עצמו.

סיציליה, חג הפסחא, 1890. טורידו, חייל משוחרר, מאוהב עדיין בחברתו לשעבר, לולה, הנשואה לאלפיו העגלון. חברתו הנוכחית סנטוצה זנוחה ובווערת באש הקנאה. סנטוצה וממא לוצ'יה, אמו של טורידו, עושות את דרכן אל הכנסייה.

[...חג הפסחא, חג תחייתו של ישו. פעמוני הכנסייה מצלצלים. המקהלה שבתוך הכנסייה שרה רג'ינה צ'לי: 'מלכת השמים עלזי, כי מי שכרעת ללדת עלה וחזר, כפי שהוא אמר, הללויה' בעוד שבחוץ בכיכר שלפני הכנסייה, שרה מקהלה יחד עם סנטוצה (סופרן) ולוצ'יה (אלט): 'נברך כי אדוננו אינו מת, נברך לכבוד תחיית אדוננו אשר ביום שכזה עלה אל זוהר השמיים'...]

ממא לוצ'יה נכנסת לכנסייה. סנטוצה ממתינה בחוץ לבואו של טורידו ואז מתחננת בפניו שישבו אליה. טורידו דוחה אותה מעליו והולך בעקבות לולה. במר ליבה מגלה סנטוצה לאלפיו כי אשתו לולה בוגדת בו עם טורידו. אלפיו נושך את אוזנו של טורידו (מחוזה שמשמעותה הזמנה לדו-קרב) ולבסוף הורג אותו.

המקהלה הקאמרית של טבעון

המקהלה הקאמרית של טבעון נוסדה בשנת 1974 ומונה כ-55 זמרים, אנשי טבעון והסביבה. רפרטואר המקהלה כולל יצירות א-קאפלה ויצירות אורטוריות מתקופות הרנסנס, הבארוק, הקלאסית, הרומנטית ומוסיקה בת זמננו, לרבות מוזיקה ישראלית ושירי עמים.

המקהלה מופיעה בקהילה, ברחבי הארץ ויצגה את ישראל גם בחו"ל. כמו כן הופיעה המקהלה בטלביזיה הישראלית 1993, פסטיבל ווקאליזה בעכו בשנים 1988, 1991, בזמירות בירושלים בשנים 1993 עד 2004. בפסטיבל אבו-גוש בשנים 1993, 1998, 2000, 2002, 2005, 2007 ובשנת 2010. בנוסף, הופיעה בספרד (1985), צרפת וגרמניה (1989), בפסטיבל נוישטיפט שבדרום טירול בשנת 2002 וב "אירופה קאנטט" בשנים 1991, 1994, 1999 ובשנת 2009. בשנת 2005 השתתפה המקהלה בפסטיבל למוזיקה יהודית בצפת ובפסטיבל "החג של החגים" בחיפה (2005-2006). בשנת 2007 הוזמנה המקהלה לפולין למפגש מיוחד וסדרת קונצרטים בקרבת אושוויץ עם מקהלות מפולין וגרמניה, בסימן גישור על מאובי העבר בעזרת המוסיקה.

המלחינים - גיל שוחט, דב כרמל וערן דינור כתבו מוסיקה למקהלה. בהופעותיה שיתפה המקהלה פעולה עם התזמורת הפילהרמונית הישראלית, התזמורת הקאמרית הישראלית, תזמורת הבארוק הירושלמית, התזמורת הסימפונית חיפה, התזמורת הסימפונית באר-שבע ותזמורת הפסטיבלים הירושלמית. המקהלה התקבלה לרשימת הגופים האומנותיים של "אמנות לעם" באפריל 2001 ונתמכת על ידי רשת המתנס"ים קריית טבעון ומשרד החינוך והתרבות.

יעל וגנר-אביטל – מנצחת

מנצחת וזמרת. ילידת ירושלים. בוגרת האקדמיה למוסיקה בירושלים במגמות קומפוזיציה וזימרה ובית הספר הגבוה למוסיקה בפרנקפורט, שם למדה ניצוח אצל פרופ' הלמוט רילינג. ניצחה על מקהלות רבות בארץ, לרבות מקהלת באר-שבע, המקהלות האזוריות אשכול, חבל יבנה ומטה אשר, מקהלת אוריה ועוד. לימדה וניצחה על מקהלות בבית הספר לשירת המקהלה, בית הספר "רימון", מכללת אורנים ואוניברסיטת חיפה.

כזמרת הופיעה ברחבי העולם כחברה במקהלת "גכינגר קנטוריי" משטוטגרט והקליטה תקליטורים רבים בעיקר מיצירותיו של באר. הופיעה כסולנית עם תזמורת רשות השידור והתזמורת הקאמרית הישראלית. הופיעה בתוכנית המיועדות לקרב ילדים אל השירה בכלל ואל האופרה בפרט.

כיום מנצחת על המקהלה הקאמרית של טבעון ועל המקהלות האזוריות של העמקים (גלבע) ומשגב. עם המקהלות מרבה להשתתף בפסטיבלים ובקונצרטים בארץ ובעולם. שימשה כמנהלת המוסיקלית של פסטיבל ימי המוסיקה והטבע במשגב.

עירית שומן – פסנתרנית

בוגרת האקדמיה למוסיקה ע"ש רובין בת"א, במגמת הנגינה על פסנתר אצל פרופ' יונתן זק. סיימה בהצטיינות התמחות בניצוח מקהלות בסמינר לוינסקי בת"א, אצל הגב' רחל כוכבי. מילאה תפקידי פסנתרנית מלווה בחזרות או בקונצרטים של גופים שונים, בהם המקהלה הקאמרית של טבעון ומקהלת רקפת, בהופעותיהן בארץ ובחו"ל. בביקורת בעיתונות על ביצוע המיסה החגיגית הקטנה של רוסיני נכתב עליה: "התפקיד העיקרי של הליווי נפל בחלקה של הפסנתרנית עירית שומן, שהוכיחה את הוירטואוזיות שלה ואת רגישותה המוסיקלית".

תזמורת הפסטיבלים הירושלמית

תזמורת הפסטיבלים הירושלמית הינה תזמורת כלי קשת, נוסדה בשנת 1992 ע"י מנהלה המוסיקלי ולדימיר ברשביץ. התזמורת משתתפת בכל הפסטיבלים המוסיקליים בישראל. גולת הכותרת של פעילותה הינה ייסוד והפקת הפסטיבל "פניני מוסיקה קלאסית". משתתפים בה בכירי תזמורות מכובדות: רשות השידור וקמרה.

אלכסיי ברשביץ (כינור - גרמניה) נולד בסנט-פטרבורג (רוסיה). עם הגירתו לגרמניה בשנת 1991 המשיך את לימודיו באקדמיה בווימר. ברשביץ זכה בשש תחרויות בינלאומיות. כסולן הוא מוזמן להופיע במיטב אולמות הקונצרטים בעולם.

התזמורת מופיעה בליווי סולנים בביצוע מוסיקה קלאסית, עכשווית וכן יצירות מאת מלחינים ישראלים. בין הסולנים הבולטים שהתארחו והופיעו עם התזמורת, ניתן למנות את איליה קונבלוב, אירינה ברקוביץ, מיכאל קוגל, ודד ברטוב, וולרי אויסטרך, סוזנה פורצקי, מוטי שמיט וכן, ברכה עדן ואלכסנדר תמיר.

ליאור סאלוה, סופר

ילידת ישראל. בעלת תואר ראשון מהאקדמיה למוסיקה בירושלים, שם למדה עם גילה ירון ובהמשך עם מרינה לויט, עמה היא לומדת גם כיום. בין מורותיה בעבר נמנות תמר רז ועל וגנר אביטל. זוכת מלגת קרן התרבות אמריקה-ישראל בזמרה לשנים 2007-2008.

במהלך לימודיה שרה ליאור בפרויקטים שונים, ביניהם הפקה ייחודית של אופרות איטלקיות מן המאה ה-19 בניצוחו של עידו אריאל, וערבי שירה ישראלית אמנותית בניהולו המוסיקלי של צבי זמל ובבימויה של איריס גורן. השתתפה בכתות אמן רבות. שרה בקונצרטים מגוונים ברחבי הארץ, תחת שרביטם של מנצחים רבים - ביניהם רון זרחי, ישי שטקלר, שמעון לבטוב ועל וגנראביטל; בין השאר הופיעה כסולנית במסגרת פסטיבל אבו גוש ובפסטיבל פליציה בלומנטל בת"א. לאחרונה שרה את תפקידיהסופרן בגלוריה של פולנק; בסטאבת מאטר של קארל ג'נקינס; במיסה טנגו של מרטין פאלמרי; ברקוויאם של מוצרט; בתהילים 42 של מנדלסון; במיסה בלה במול מז'ור של שוברט; ברקוויאם של פורה; ובמיסת ההכתרה של מוצרט. כמו כן הופיעה לאחרונה עם הרכבים קאמרליים שונים בתכניות מיצירותיהם של באך, ויואלדי והנדל; בתכנית מיצירותיו של מנואל דה-פאייה ושירי לאדינו; בתכנית של שירים ישראלים וספרדיים אמנותיים; וכן בתכניות שונות של אריות ודואטים מתוך אופרות של פוצ'יני, ורדי, ביזה, מסקאני, בליני, מוצרט, הנדל, פרסל, גרשווין ועוד.

יופה מריה- סופר

ילידת אוקראינה. עלתה ארצה ב-1996. בוגרת המכללה המוסיקאלית ע"ש צ'קובסקי (אוקראינה) מגמה לביצוע מוסיקאלי. ב-2000 סיימה תואר ראשון ותואר שני באוניברסיטת ת"א, באקדמיה למוסיקה. במשך כשמונה שנים מופיעה בתור סולנית בקונצרטים שונים בליווי פסנתר ותזמורות.

הוציאה CD עם ביצוע יצירותיו של המלחין הישראלי עמי מעייני. בשנת 2005 הופיעה בתפקידים של לאונורה ("פידליאו") ואסטר מינה ("מסע אל תום האלף") במשכן לאמנויות הבמה בתל אביב. מופיעה עם תזמורות שונות עם יצירות חילוניות ודתיות (מיסות, אורטוריות, קטעים מתוך אופרות ומחזות זמר).

נמרוד גרינבוים - טנור

נולד בישראל. זוכה במלגות 'המכון הישראלי לאומנויות האופרה' ללימודים פרטיים בניו-יורק ובמלגות קרן התרבות אמריקה ישראל. הופיע ברסיטלים ובקונצרטים באירופה, ארצות הברית וקנדה. בארץ הופיע כסולן עם תזמורת סימפונט רעננה, התזמורת הסימפונית החדשה חיפה, תז' הבארוק ירושלים, התז' הקאמרית הקיבוצית והתזמורת הקאמרית הישראלית עם המנצחים פול נדלר, אנדרו פארוט, גאבור הולורונג, דן אטינגר, נעם שריף ועוד. משנת 2000 נמרוד משתתף כסולן בסדנת האופרה הבינלאומית של ג'ואן דורנמן בת"א, שם שר באופרות "לוצ'יה דה למרמור", "נישואי פיגארו", "ורתר", "כרמן", "ביגני אונגין", בסצנות מתוך מחזות הזמר "סיפור הפרברים", "גברתי הנאוה", "On The Town".

נמרוד ביצע את מחזור השירים 'שירי אהבה ספרדיים' (שומן) את תפקידי הטנור באורטוריה לחג השבועות (באך) בפסטיבל אבו-גוש, בקנטטה 'ליל הוולפוגריסט הראשון' (מנדלסון) תחת שרביטו של גאבור הולורונג, "מנפרד" של שומאן בניצוחו של נעם שריף ובמיסות 1 ו-6 (שוברט). שר את "בריאת העולם" (היידן) ומגניפיקט (באך), ביצע את "המשיח" של הנדל ואת קנטטת החתונה עם המנצח הידוע אנדרו פארוט (בריטניה).

נמרוד הופיע ברחבי הארץ בקונצרט יצירות קלטיות בעיבודיו של בטהובן, בליווי נגנים מהתזמורת הפילהרמונית הישראלית ובשירים איריים עם הלהקה האירית "ירוק-עד". ביצע רסיטל של שירי שוברט באודיטוריום שטריקר והופיע בקונצרט הבכורה של אנסמבל הבארוק "בארוקה" בקטעים מתוך האופרות "אלצ'ינה" (הנדל) ו"הכתרתה של פופאה" (מונטוורדי) לתשואות הקהל והמבקרים. לאחרונה הופיע ב"שבעת החטאים" של קורט וויל עם התז' הקאמרית הקיבוצית ועשה את הופעת הבכורה שלו בפסטיבל ישראל ביצירתה החדשה של אלה שריף "שחורה אני ונאוה" להתרגשות הקהל והביקורות.

משה סנדרוביץ- בס בריטון

למד פיתוח קול אצל רובין ויזל קפסוטו ומזה 3 שנים אצל מרינה לויט. מקבל שיעורי סולפג', הרמוניה והנחיה מוסיקלית אצל יעל וגנר. שר במקהלות "משגב הגליל", "הקמרית של טבעון", "הקבוץ הארצי" והאנסמבל הקולי של יובל בן-עוזר.

הופיע בתפקידי סולו שונים ביצירות של פרסל, באך, מוצרט, היידן, שוברט, מנדלסון מאיירהופר ובראון עם מקהלת העמקים, מקהלת משגב הגליל, בערבי אמנים במשגב, ברסיטלים פרטיים ובשוברטיאדה בגליל בשנה שעברה.